

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

Ali ŞENGÜL ve Diğerleri - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 19526 / 02)

Kararın Özeti

(Dostane Çözüm)

Mahkeme, 31 Ocak 2006 tarihinde J.Casadevali başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararı vermiştir.

OLAYLAR

Başvuranlar, Ali Şengül (1937 doğumlu), Zekiye Tekerek (1942 doğumlu), Gülistan Yıldırım (1940 doğumlu), Meryem Saydam (1930 doğumlu), Mehmet Dönmez (1937 doğumlu), Selvi Sayılır (1968 doğumlu), Döne Dönmez (Dike) (1971 doğumlu), Ratibe Dönmez (Şengül) (1967 doğumlu), Fatma Dönmez (1973 doğumlu), Bestami Dönmez (1974 doğumlu), Fahri Dönmez (1977 doğumlu) ve Murat Dönmez (1975 doğumlu) T.C. vatandaşı olup İskenderun'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İskenderun Barosu avukatlarından S. Ensari ve M. Ensari tarafından temsil edilmektedirler.

Karayolları Genel Müdürlüğü (İdare) 22 Kasım 1993 tarihinde başvuranlara ait arsaları otoyol yapımı dolayısıyla istimlak etmiştir.

İdarenin bilirkişi heyeti, arsaların bedelini belirlemiş ve taşınmazın idareye devri sırasında kamulaştırma bedelini başvuranlara ödemiştir.

Başvuranlar ödenen bedelin yetersiz olduğu gerekçesiyle ek bedel talebiyle İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Asliye Hukuk Mahkemesi, 19 Eylül 1997 tarihli bir kararla 25 Eylül 1996 tarihinden itibaren hesaplanacak yasal faiz oranıyla birlikte başvuranlara 77.766.160.000 TL. ek bedel ödenmesine karar vermiştir.

Yargıtay, 13 Nisan 1998 tarihinde İlk derece mahkemesi'nin kararını bozmuştur.

İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi, arsaların değerlerini yeniden belirleyen bilirkişi raporuna dayalı olarak 24 Haziran 1998 tarihli kararıyla 25 Eylül 1996 tarihinden hesaplanacak yasal faiz oranıyla birlikte başvuranlara 51.581.060.000 TL. ek kamulaştırma bedeli ödenmesini kararlaştırmıştır.

Bu son karar Yargıtay tarafından 21 Eylül 1998 tarihinde onanmıştır.

İdare, 13 Nisan 2000 tarihinde, 31 Aralık 1997 tarihine kadar olan süre için % 30, sonraki dönem için % 50 yasal faiz oranıyla birlikte başvuranlara ek istimlak bedelini ödemiştir. Bu miktar 134.842.304.000 TL.'ye yükselmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuranlar, yetkililerin kendilerine geç ödeme yapması ve ödenen ek istimlak bedelinin Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalması nedeniyle mülkiyet haklarına saygı gösterilmediğini iddia etmekte ve bu konuda AİHS'nin Ek 1 No'lu Protokolü'nün 1. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

Başvuranlar, İdarenin kamulaştırma kararı ve ek bedelin ödenme tarihi arasında geçen süre ile AİHS'nin 6. maddesinde yer alan makul süre zarfında dinlenme hakkının ihlal edildiğinden yakınmaktadır.

HUKUKA DAİR

AİHM, 22 Mart 2005 tarihinde Hükümet tarafından imzalanan beyanı almıştır:

“Türk Hükümeti'nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan ve Ali Şengül ve diğerleri tarafından yapılan 19526/02 no'lu başvuruyu dostane çözüme kavuşturmak üzere başvuranlar (Zekiye Tekerek, Gülistan Yıldırım, Meryem Saydam, Mehmet Dönmez, Selvi Sayılır, Döne Dike, Ratibe Şengül, Fatma Dönmez, Bestami Dönmez, Fahri Dönmez ve Murat Dönmez'e) *ex gratia* 50.000 (elli bin) Euro tutarında ödeme yapmayı teklif ettiğini bildiririm.

Bu miktar maddi ve manevi her türlü zarar ile masraflı kapsamakta olup, her türlü vergiden muaf olarak, Mahkeme'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 37 § 1. maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesini müteakip üç ay içerisinde Euro olarak ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, Hükümet sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli

faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi ödemeyi taahhüt etmektedir. Bu ödeme davanın nihai kararını oluşturacaktır.”

AİHM, 3 Mart 2005 tarihinde ise başvuranların temsilcisinin beyanını almıştır:

“Türk Hükümeti’nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bulunan ve Ali Şengül ve diğerleri tarafından yapılan 19526/02 no’lu başvuruyu dostane çözüme kavuşturmak üzere başvuranlar (Zekiye Tekerek, Gülistan Yıldırım, Meryem Saydam, Mehmet Dönmez, Selvi Sayılır, Döne Dike, Ratibe Şengül, Fatma Dönmez, Bestami Dönmez, Fahri Dönmez ve Murat Dönmez’e) *ex gratia* 50.000 (elli bin) Euro tutarında ödeme yapmayı teklif ettiğini not ederim.

Bu tutar maddi, manevi her türlü zarar ile masrafı kapsayarak her türlü vergiden muaf, Mahkemenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 37 § 1. maddesi uyarınca verdiği kararın bildirmesini müteakip üç ay içerisinde ödenecektir. Hükümet sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi ödemeyi taahhüt etmektedir.

Yapılan teklifi kabul ediyor ve Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki başvuruyla ilgili tüm şikayetlerimizden vazgeçiyoruz. Davanın nihai sonuca ulaştığını beyan ederiz.

Mevcut beyan dostane çözüm çerçevesinde Hükümet ve başvuranlar nezdinde imzalanmıştır”.

Mahkeme, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözüm antlaşmasını dikkate almakta ve bu antlaşmanın, Sözleşme ve eki Protokollerde tanımlanan İnsan Haklarına saygı ilkesine uygun olduğuna kanaat getirmektedir (Sözleşmenin 37 § 1 *in fin* maddesi). Sonuç olarak, AİHS’nin 29 § 3. maddesi uyarınca davanın kayıtlardan düşürülmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelere dayalı olarak, Mahkeme, oybirliğiyle,

Davanın, kayıttan düşürülmesine *karar vermiştir*.